

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΤΕΛΕΧΩΝ (PART TIME)

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΕΕ (Προπαρασκευαστικό)

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Γ. Καρύδης

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΔΙΑΛΕΞΕΩΝ

1. Το γνωστικό αντικείμενο

1.1 Ορισμός και συγγενείς έννοιες (Ευρωπαϊκό Δίκαιο, Δίκαιο ΕΕ-Ευρωπαϊκή Κοινότητα-ΕΕ)- Θεμελιώδη χαρακτηριστικά της ισχύουσας συνθήκης της Λισσαβόνας (Ε.Ε διαδέχεται την ΕΚ, καταργούνται οι πυλώνες, ενισχύεται η διαδικασία της ενοποίησης υποχωρεί το στοιχείο της διακυβερνητικής συνεργασίας)

1.2 Διαφοροποίηση από το εσωτερικό και το διεθνές δίκαιο (Συγγένεια ορολογίας-απεξάρτηση των εννοιών- η αρχή της αυτόνομης ερμηνείας –αυτονόμηση των νομικών κατηγοριών και των διαφορών-σημασία της νομολογίας-γενικές αρχές, ιδιαίτερη λειτουργία τους στην Ενωσιακή έννομη τάξη-Διεθνείς συνθήκες συνεργασίας και ενοποίησης- Ανθρώπινα δικαιώματα)

2. Χαρακτηριστικά του δικαίου της ΕΕ

Έννομη τάξη της ΕΕ (Van Gend en Loos 26/62-1963- «νέα έννομη τάξη διεθνούς δικαίου» - Costa Enel 6/64-1964 –«ιδιαίτερη έννομη τάξη»)- Διάκριση από το κλασσικό διεθνές δίκαιο-Υποκείμενα της Ενωσιακής έννομης τάξης-Αυτονομία της Ενωσιακής έννομης τάξης-Αρμοδιότητες της Ένωσης).

3. Πηγές του δικαίου της ΕΕ

3.1 Γενικές αρχές του δικαίου (δημοσίου διεθνούς δικαίου, αξιωματικές αρχές, ιδιαίτερες στην έννομη τάξη της ΕΕ)

3.2 Θεμελιώδη δικαιώματα (Κοινές Συνταγματικές Παραδόσεις των κρατών μελών- διεθνείς συνθήκες- Ένταξή τους στην έννομη τάξη της ΕΕ , άρθρο 6 ΣΕΕ)

3.3 Γραπτές Πηγές (Πρωτογενές Δίκαιο- Παράγωγο Δίκαιο, άρθρο 288 ΣΛΕΕ- Διάκριση των πράξεων σε νομοθετικές και κατ' εξουσιοδότηση ή εκτελεστικές- Νομικά δεσμευτικές και μη - Κανονισμός, φύση και έννομες συνέπειες-Οδηγία, ατελής νομοθετική πράξη-Απόφαση- Σύσταση και Γνώμη- Διεθνείς Συνθήκες, άρθρο 216 ΣΛΕΕ , 351 ΣΛΕΕ-Ιεράρχηση κανόνων).

4. Σχέσεις Ενωσιακού και Εθνικού Δικαίου

Αυτονομία ενωσιακής έννομης τάξης που ενσωματώθηκε στα εθνικά δίκαια και δεσμεύει τα δικαστήρια των κρατών μελών της ΕΕ (Costa /Enel , 6/64).

4.1 Άμεση Ισχύς και αρχή της υπεροχής : Η ισχύς υποδηλώνει την ίδια την ύπαρξη των κανόνων και την εκδήλωση των εννόμων συνεπειών τους. Η αρχή της υπεροχής αποτελεί κανόνα άρσης των συγκρούσεων

4.2 Άμεση εφαρμογή και άμεσο αποτέλεσμα

- Διατάξεις των Συνθηκών (Σαφείς , χωρίς επιφυλάξεις μη εξαρτώσες την εφαρμογή τους από θετικές πράξεις εκτελεστικές του εσωτερικού δικαίου, έχουν δηλαδή ρυθμιστική πληρότητα)
- Οδηγίες (άμεσο κάθετο αποτέλεσμα που ισχύει για τις διατάξεις των Οδηγιών που είναι πλήρεις , σαφείς και χωρίς όρους και προϋποθέσεις, δεν ενεργεί αντίστροφα, Διαφοροποίηση από τους κανονισμούς-

4.3 Υποχρέωση σύμφωνης με το ενωσιακό δίκαιο ερμηνείας του εθνικού δικαίου (Διαφορές ιδιώτη κράτους-Van Colson , 14/83-Αδενελερ/Διαφορές μεταξύ ιδιωτών, όρια

4.4 Αυτεπάγγελτη εφαρμογή του δικαίου της ΕΕ από τον εθνικό δικαστή

4.5 Αποζημιωτική ευθύνη του κράτους (Πρώτη φάση , προηγούμενη διαπίστωση της παράβασης από το Δικαστήριο ΕΕ και ευθύνη με βάση το εθνικό δίκαιο/ Δεύτερο στάδιο , Τα κράτη οφείλουν να προβλέψουν τα αναγκαία ένδικα βοηθήματα (άρθρο 19 ΣΕΕ), αναγνώριση της υποχρέωσης αποζημίωσης για την ζημία που προκάλεσαν από τη μη συμμόρφωσή τους στο δίκαιο της ΕΕ με βάση την αρχή της καλόπιστης συνεργασίας και της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας-Προϋποθέσεις αποζημιωτικής ευθύνης (Απονομή από τον κανόνα που παραβιάζεται δικαιωμάτων σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα/ Κατάφωρη παραβίαση/ Αιτιώδης σύνδεσμος-Πληρότητα της οφειλόμενης αποζημίωσης).

5. Εισαγωγή στην έννοια της εσωτερικής αγοράς

5.1 Θεμελιώδεις ελευθερίες

5.2 Ανταγωνισμός

5.3 Κρατικές ενισχύσεις

6. Θεσμικά Όργανα της ΕΕ (άρθρο 13 ΣΛΕΕ).

-**Επιτροπή** (Οργάνωση , Σύνθεση, Ανεξαρτησία, Ασυμβίβαστα, Ευθύνη- άρθρο 17 παρ.8 ΣΕΕ, άρθρο 234 ΣΛΕΕ , πρόταση δυσπιστίας, απαλλαγή από τα καθήκοντα , 247 ΣΛΕΕ – Αρμοδιότητες , Πρωτοβουλία , φύλακας συνθηκών, νομοθετικές αρμοδιότητες , δημοσιονομικές αρμοδιότητες , 317 ΣΛΕΕ

-**Συμβούλιο ΕΕ** (Οργάνωση, Σύνθεση και λειτουργία, Αρμοδιότητες, άρθρο 16 ΣΕΕ, Νομοθετική , κυβερνητικές, δημοσιονομικές, 352 άσκηση αρμοδιοτήτων για την εκπλήρωση των σκοπών της Συνθήκης)

- **Ευρωπαϊκό Συμβούλιο** (αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων , δεν έχει νομοθετικές αρμοδιότητες, αναθεώρηση της Συνθήκης , αποχώρηση, αναστολή δικαιωμάτων των κρατών μελών).

- **Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο** (Ενίσχυση αρμοδιοτήτων , διαδικασία συναπόφασης 294 ΣΛΕΕ και αποφασιστικές δημοσιονομικές αρμοδιότητες (314 ΣΛΕΕ).

- **Ελεγκτικό Συνέδριο**

-**Δικαστήριο**

- **Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα**

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση

- 1) **Β. Χριστιανός**, Εισαγωγή στο Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης , Νομική Βιβλιοθήκη 2010.
- 2) **Γ. Καλαβρός –Θ. Γεωργόπουλος** , Το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης , Θεσμικό Δίκαιο, Νομική Βιβλιοθήκη 2011.
- 3) **Α.Πλιάκος** , Δίκαιο Ευρωπαϊκής Ένωσης , Περί Θεσμών», Εκδόσεις ΟΠΑ 2006.
- 4) **Γ. Καρύδης** , Ευρωπαϊκό Δίκαιο Συναλλαγών, Νομική Βιβλιοθήκη 2012.

Ξενόγλωσση

- 1) **Hartley**: The foundations of European Union Law: an Introduction to the Constitutional and administrative law of the European Union, Oxford University Press 2010
- 2) **Jacqué J.P**, Droit Institutionnel de l' Union Européenne , Dalloz 2010